

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Economía Española		Código	611G01016
Titulación				
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Economía			
Coordinación	Sanchez Quinza-Torroja, Juan Manuel	Correo electrónico	j.quinza-torroja@udc.es	
Profesorado	Erias Rey, Antonio	Correo electrónico	a.eriasr@udc.es	
	Núñez Gamallo, Ramon Jose		ramon.nunez.gamallo@udc.es	
	Sanchez Quinza-Torroja, Juan Manuel		j.quinza-torroja@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A materia presenta, desde unha perspectiva estrutural, os trazos básicos da economía española, con especial referencia aos aspectos sectoriais, xeográficos e institucionais.			

Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos - Non se realizarán cambios 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen - Sesión maxistral - Probas de resposta múltiple *Metodoloxías docentes que se modifican - Proba mixta (consistirá so en preguntas tipo test) 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado - Correo electrónico: Diariamente. De uso para facer consultas, solicitar encontros virtuais para resolver dúbidas e facer o seguimento dos traballos tutelados. - Moodle: Segundo a necesidade do alumnado. 4. Modificacións na avaliación - Sen modificacións *Observacións de avaliación: Mantéñense as mesmas que figuran na guía docente. 1.SITUACIÓNS A) Alumnado con dedicación completa: Asistencia/participación nas actividades de clase. B) Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, segundo establece a ``NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO DOS ESTUDANTES DE GRADO NA UDC (Arts. 2.3; 3.b e 4.5) (29/5/212): Asistencia/participación nas actividades de clase 2. REQUISITOS PARA SUPERAR A MATERIA: - Asistir e participar regularmente nas actividades da clase. - A oportunidade de xullo estará sometida aos mesmos criterios que a de xuño. 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía - Non se realizarán cambios. Xa dispoñen de todos os materiais de traballo de maneira dixitalizada en Moodle.

Competencias do título	
Código	Competencias do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Identificar, describir e analizar con rigor a realidade socioeconómica española, os seus principais aspectos estruturais, as súas fortalezas e as súas debilidades.	A1		
	A2		
	A3		
	A8		

Interesarse e reflexionar de modo crítico pola situación da economía española, as súas causas, consecuencias e alternativas.	A2 A3 A4	B1 B2 B5 B7 B8 B9	C4 C6
Coñecer o contido e empregar as fontes de información económica relevantes sobre a economía española.	A7 A9		C1 C2 C3 C5 C6 C7
Coñecer, saber interpretar e empregar as fontes de información estatística e os indicadores macroeconómicos relativos á economía española	A9 A10 A12 A13	B3 B4 B6	C1 C3 C6
Transmitir e comunicarse con fluidez, tanto de forma oral como escrita, nun contorno profesional económico, usando a terminoloxía científica e técnica adecuada.	A10 A13		C1 C3 C8
Comprender e realizar informes e diagnósticos sobre a situación da economía española.	A3 A4 A5 A6 A9 A12 A13	B3 B4	C1 C3 C8
Enmarcar a economía española nas dimensións das economías mundial e europea, coñecendo as relacións daquela con estas.	A8 A11		C2

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1: OS FACTORES PRODUCTIVOS.	1) O territorio español e os seus recursos naturais 2) Evolución demográfica e movementos migratorios en España 3) Capital físico, capital humano e capital tecnolóxico da economía española
TEMA 2: O PIB.	1) Concepto das principais macromagnitudes. 2) Análise sectorial da oferta 3) Análise desde a óptica da demanda 4) Fases da economía española dende 1975 ata a actualidade.
TEMA 3: A DISTRIBUCIÓN DA RENDA.	1) A distribución factorial da renda 2) Distribución persoal da renda e desigualdades sociais 3) A distribución espacial o xeográfica
TEMA 4: ANÁLISIS SECTORIAL DA ECONOMÍA ESPAÑOLA.	1) Ámbito e características do sector primario. A PAC. 2) Ámbito e características do sector secundario 3) Ámbito e características do sector terciario
TEMA 5: O MERCADO DE TRABAJO.	1) Enfoques teóricos sobre o mercado de traballo 2) A poboación española e a actividade económica 3) Emprego e desemprego: etapas e factores explicativos 4) A política de emprego e as reformas do mercado laboral

TEMA 6: O SECTOR EXTERIOR E OS ASPECTOS MONETARIOS.

- 1) A balanza de pagamentos: concepto e estrutura
- 2) As operacións por conta corrente
- 3) As operacións por conta de capital e financeira

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A13	2	0	2
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 B7 B9 C8	33	35	68
Proba mixta	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A12 A13 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 C1	2	40	42
Proba de resposta múltiple	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A12 A13 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	4	30	34
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	O profesor presentará a materia ao estudante e, se fose o caso, avaliará os seus coñecementos previos
Sesión maxistral	O profesor explicará contidos básicos da materia
Proba mixta	Proba escrita sobre os coñecementos adquiridos sobre a economía española. Trátase dos exames oficiais da materia durante os períodos de exames. Avaliarase os coñecementos da materia. Poderá haber preguntas a desenvolver, de resposta breve, e de resposta múltiple. A puntuación será dun 70% da nota final.
Proba de resposta múltiple	Haberá 2 probas tipo test constituídas por varias respostas das que só unha será verdadeira relativas á materia explicada nas clases maxistras. As contestacións erróneas serán penalizadas. Terán unha puntuación do 15% cada unha.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba de resposta múltiple	O estudante pode recibir atención personalizada para resolver as súas dúbidas sobre a materia, principalmente nas titorías a través do correo electrónico, Moodle o Teams en encontros virtuais programados previamente. Para os estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e exención de asistencia, acordarase ao inicio do curso un calendario específico de titorías compatible coa súa dedicación.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba mixta	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A12 A13 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 C1	Unha ao final do curso, realizarase en período de exames, poderá consistir en preguntas tipo test e preguntas a desenvolver, a súa valoración será do 70% da nota final	70

Proba de resposta múltiple	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A12 A13 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	2 probas ao longo do curso sobre o programa. Valorarase a aprendizaxe continua, cada control terá un valor dun 15% sobre a nota total do curso.	30

Observacións avaliación

NORMATIVA DE AVALIACIÓN:

Condições de avaliación: Está prohibido acceder ao aula do exame con calquera dispositivo que permita a comunicación con o exterior e almacenamento de información.

Identificación do estudante: O estudante ha de acreditar a súa personalidade dacordo coa normativa vixente.

TIPOS DE CALIFICACIÓN:

Calificación de no presentado: Corresponde ao alumno, cando so participe en actividades de avaliación que tengan unha ponderación inferior ao 20% sobre a calificación final, coa independencia da calificación alcanzada.

Estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia: Os estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial, aínda que estén exentos de asistencia, serán evaluados cos mesmos criterios que os alumnos a tempo completo.

OPORTUNIDADES DE AVALIACIÓN:

Primeira oportunidade: aplicaranse os criterios de avaliación anteriormente indicados nesta sección.

Segunda oportunidade: Os criterios de avaliación son os mesmos para todas as oportunidades de avaliación.

Convocatoria adiantada: As condicións de avaliación da oportunidade adiantada (art. 19 das Normas de Avaliación, Revisión e Reclamacións das Cualificacións dos Estudos de Grao e Mestrado Universitario) serán específicas para esta oportunidade. Esta será evaluada por medio dunha proba mixta que supondrá 100 % da calificación final.

Fontes de información

Bibliografía básica

García Delgado, J. L. y Myro, R. (dirs.) (2020): Lecciones de economía española, 13ª edición, Civitas, Madrid. García de la Cruz, J. M. (coord.) y Ruesga, S. (dir.) (2014): Economía española: estructura y regulación, 2ª edición, Thomson, Madrid. González Moreno, M. (dir.); Martínez, F.; García, M. M.; Melchor, E.; Genaro, D. y Camacho, J. A. (2013): Temas de economía española, 5ª edición, Tirant Lo Blanch, Valencia. Espínola, J. R. de (2009): Crecimiento y crisis de la economía española (1995-2008), Universitas, Madrid. LLadós, J.; Torrent, J. y Vilaseca, J. (2005): Análisis de la economía española: hacia un nuevo modelo de crecimiento, UOC, Barcelona. Martín Mayoral, F. (coord.) (2009): Manual de economía española: teoría y estructura, Pearson Prentice Hall, Madrid. Navarro, V.; Torres, J. y Garzón, A. (2011): Hay alternativas: propuestas para crear empleo y bienestar social en España, Sequitur, Madrid. Disponible en <http://www.vnavarro.org/wp-content/uploads/2011/10/hayalternativas.pdf> Rallo, A.; Guzmán, J. y Santos, F. J. (coords.) (2001): Curso de estructura económica española, Pirámide, Madrid. Trigo, J. (2005): Ensayos sobre la economía española en el siglo XXI, Gestión 2000, Barcelona. Vallés Ferrer, J. (dir.), Fernández Amador, O. y Caraballo, Mª Angeles (coords.) (2009): Economía española, McGraw-Hill, Madrid.

Bibliografía complementaria	Informes y fuentes estadísticas de la economía española: Anuario Estadístico (anual); EUROSTAT, Luxemburgo. Anuario estadístico (varios años); Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Madrid. Anuario estadístico de España (anual); INE, Madrid. Balanza de pagos de España (anual); Banco de España, Madrid. Comercio exterior: Anuario estadístico (anual); Eurostat, Luxemburgo. Contabilidad Nacional de España (anual); INE, Madrid. Contabilidad Regional de España (anual); INE, Madrid. Cuentas de las Administraciones Públicas (anual); Ministerio de Hacienda, Madrid. Cuentas financieras de la economía española (anual); Banco de España, Madrid. El stock de capital en España y su distribución territorial (varios años), Fundación BBVA, Bilbao. Encuesta de Población Activa (trimestral); INE, Madrid. Encuesta de salarios en la industria y los servicios (trimestral); INE, Madrid. Encuesta industrial (anual); INE, Madrid. Encuesta sobre la innovación tecnológica en las empresas (varios años); INE, Madrid. Estadísticas del Comercio Exterior de España (mensual); AEAT, Madrid. European Economy (trimestral); Comisión Europea, Bruselas. Indicadores económicos (mensual); INE, Madrid. Informe Anual (anual); Banco de España, Madrid. Informe económico (anual); Fundación BBVA, Bilbao. Informe mensual (mensual); La Caixa, Barcelona. Memoria sobre la situación socioeconómica y laboral de España (anual); CES, Madrid. Renta nacional de España y su distribución provincial (bianual); Fundación BBVA, Bilbao. Síntesis de Indicadores Económicos (mensual); DGPC del Ministerio de Economía. Tabla Input-Output de la economía española (varios años); INE, Madrid. Sitios web de organismos e instituciones de la economía española: Banco de España: http://www.bde.es BCE: Banco Central Europeo: http://www.ecb.int CES: Consejo Económico y Social: http://www.ces.es DAIE: Departamento de Aduanas e Impuestos Especiales: http://www.aeat.es Eurostat: http://www.europa.eu.int/en/comm/eurostat/serve/home.htm Fundación BBVA: http://www.bbva.es INE: Instituto Nacional de Estadística: http://www.ine.es Ministerio de Economía: http://www.mineco.es Ministerio de Hacienda: http://www.minhac.es Servicio de Estudios de La Caixa: http://www.lacaixa.es Unión Europea: http://www.europa.eu.int

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Principios de Microeconomía/611G01001
 Principios de Macroeconomía/611G01005
 Estadística I/611G01006
 Economía Mundial/611G01011
 Historia Económica de España/611G01015

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Macroeconomía/611G01017

Materias que continúan o temario

Observacións

1. A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia: a. Solicitarase en formato virtual e/ou soporte informático b. Realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos 2. Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores de sostibilidade e nos comportamentos persoais e profesionais 3. Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas, e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade 4. Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria.

(*) A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías